

Konkurrenceprogram

**INTEGRERET KUNST TIL
"STRØGET" OG TVÆRGÅENDE GANGPARTI**

**Nyt Psykiatrisk Center
Aarhus Universitetshospital Skejby**

Januar 2015

Indledning	3
Baggrund	4
Opførelsen af Nyt Psykiatrisk Center	4
Arkitekturen	4
Integreret kunst	5
Kunstopgaven	6
Stedet og miljøet	6
Rammer og krav	7
Tids- og realiseringsplan for byggeaktiviteter	8
Farve- og wayfindingstrategi	8
Honorar for deltagelse i konkurrence	8
Økonomi for udførelse af kunstprojekt	8
Budget	8
Forslagets omfang og aflevering	9
Skitsepræsentation	9
Bedømmelse	9
Briefingdag	10
Spørgsmål	10
Konkurrencens tidsplan	10
Bilag og baggrundsmateriale	10
Kontaktoplysninger	11

Indledning

Med Region Midtjyllands Psykiatriplan fra 2008 er det besluttet, at Aarhus Universitetshospitals 150 år gamle psykiatri i Risskov skal flytte til det nye AUH i Skejby. Projektet har til formål at flytte behandlingen af psykiatriske patienter fra utidssvarende fysiske rammer til nye moderne forhold i Skejby.

I den forbindelse er der udviklet en kunststrategi, *Kunststrategi – Nyt Psykiatrisk Center, Aarhus Universitetshospital, Skejby* (2014). Strategien retter fokus mod den kunst, som skal bidrage til at skabe trygge og positivt stemte omgivelser i samklang med arkitektur og behandlingsmiljø for patienter, personale og pårørende i Nyt Psykiatrisk Center. Strategien udfolder visioner og ambitioner for kunstens rolle og udpeger endvidere en række centrale placeringer til integration af stedsspecifik kunst.

Dette konkurrenceprogram vedrører en skitsekonkurrence for integreret kunst i Nyt Psykiatrisk Centers hovedfærdselsåre – Strøget – samt det tværgående gangforløb, der leder til psykiatriens sengeafsnit.

Det er besluttet at invitere nedenstående tre kunstnere til at udarbejde et skitseforslag til denne placering. De tre kunstnere er:

- A kassen
- Tal R
- Tove Storch

Baggrund

Opførelsen af Nyt Psykiatrisk Center

Det 150 år gamle hospital i Risskov kan ikke længere tilgodese de krav, som en moderne psykiatrisk behandling kræver. Derfor bygges nu Nyt Psykiatrisk Center som en del af Aarhus Universitetshospital i Skejby. Psykiatrien vil bestå af Voksenpsykiatri, Børne- og Ungepsykiatri samt Retspsykiatri.

Centeret realiseres som et OPP-projekt af Team KPC i et konsortium bestående af KPC Herning A/S, Pensionskassernes Administration (PKA), Lærernes Pension Ejendomsselskab (Lærernes Pension) samt følgende underrådgivere: Arkitema K/S, Grontmij A/S og Wicotec Kirkebjerg. Parterne skal sammen bygge det center, der i 2019 skal erstatte det gamle psykiatriske hospital i Risskov.

Det kommende Nyt Psykiatrisk Center, AUH, Skejby. Luftperspektiv, set fra sydvest. Visualisering: Team KPC

Arkitekturen

I Nyt Psykiatrisk Center er det bærende, arkitektoniske koncept den glidende overgang til somatikken. I Almen Psykiatri er bebyggelsen disponeret i forhold til offentlige, halvoffentlige og private funktioner. Ambulatorier og fællesfunktioner er organiseret omkring hovedindgangen og Strøget, mens sengeafsnittene er placeret i mere rolige omgivelser.

Udearealerne omkring det nye Aarhus Universitetshospital er det første, som møder patienter, pårørende og personale. Hospitalet er omkranset af naturen, og dens nærhed og tilstedeværelse bringer det ellers store bygningsanlæg ned i menneskelig skala. Dette indtryk forlænges i Nyt Psykiatrisk Center med kig og direkte adgang til åbne gårdhaver og grønne "lommer". Nære daglige aktiviteter vil i mange tilfælde foregå i gårdrum, der knytter sig til selve sengeafsnittene, mens mere pladskrævende aktiviteter kan foregå i de grønne rum, der ligger mellem sengeafsnittene og langs området omkransende stisystem.

Dagslys har dokumenterede helbreds- og arbejdsmiljømessige gevinster. Derfor er lyset et omdrejningspunkt i byggeriet. Der er mange steder udik og adgang til udeområder og den omkringliggende natur, således at patienter og personale kan fornemme vejrliget og dermed følge dagens og årets rytme. Endvidere er sengestuerne udstyret med store vinduespartier, der både sikrer gode udsynsmuligheder samt et dagslys, der føres langt ind i rummet.

Integreret kunst

Det er ambitionen at indtænke kunsten i Nyt Psykiatrisk Center på et professionelt og højt kvalificeret niveau. Prioriteringen er bl.a. afledt af gældende forskning på området, der påviser det væsentlige i kunstens tilstedeværelse i hospitalsbyggeri¹. *Kunststrategi – Nyt Psykiatrisk Center, Aarhus Universitetshospital, Skejby* (2014) fungerer desuden som tillæg til den strategi for kunst, der blev udarbejdet tilbage i 2010 til Det Nye Universitetshospital (DNU)². I *Kunststrategi for DNU i Aarhus* er hovedpointerne, at:

- Kunsten skal fremme helbredelsen (jf. *Helende Arkitektur*)
- Kunsten skal skabe identitet i en omfattende bygnings- og hospitalsstruktur
- Kunsten skal skabe rum til alle
- Kunsten skal implementeres gennem bæredygtige, nyskabende og tværfaglige strategier og metoder

I organiseringen af de fysiske omgivelser – herunder også integreringen af kunst – er der desuden særlige hensyn at tage i det psykiatriske behandlingsmiljø:

- Lokalerne skal være rummelige og lyse, da det virker aggressions- og angstdæmpende
- Stemningen skal overordnet være rolig og harmonisk
- Der vil til særligt sensitive patienter være behov for "rene rum", hvor sanseindtrykkene er minimeret
- Attraktive fællesarealer kan modvirke, at patienter isolerer sig
- Omgivelserne skal sikres mod mulighed for selvskade

Læs mere om baggrund samt overordnede målsætninger og temaer for kunsten i *Kunststrategi – Nyt Psykiatrisk Center, Aarhus Universitetshospital, Skejby* (bilag 1).

---

¹ Frandsen, Anne Kathrine og Michael Mullins, *Helende Arkitektur*, Aalborg Universitet, 2009

² Tallant Sally og Thiis, Lars Juel (red.). *Kunststrategi for DNU i Aarhus*, DNU, 2010

Kunstopgaven

Stedet og miljøet

Strøget er "hovedpulsåren" i Almen Psykiatri, der forbinder det somatiske hospital med det Psykiatriske Center (Voksen-, Børne- og ungepsykiatrien). Alle funktioner i Almen Psykiatri er således organiseret med udgangspunkt i og omkring denne centrale bevægelsesakse. Fra Strøget udgår en nord-sydgående gade med adgang til alle sengeafsnit.

Strøget er den livlige og aktive gågade i Nyt Psykiatrisk Center. Her ankommer man og fordeles ud på ambulatorier og sengeafsnit. Herudover kan Strøget anvendes til gåture og adspredelse i hverdagen for de indlagte patienter, der må færdes frit, og deres pårørende. Her findes fællesfunktioner som reception, ventearealer, kiosk/cafe, multihal, seminar- og grupperum.

Kunsten, der integreres i Strøget samt det tværgående gangparti mod sengeafsnit, skal i samklang med arkitekturen øge trivsel og velbefindende under patienters ophold, pårørendes besøg og i personalets hverdag. Kunsten skal skabe fokuspunkter for både stimulans og afslapning og fungere i overensstemmelse med Strøgets funktion og beskaffenhed.

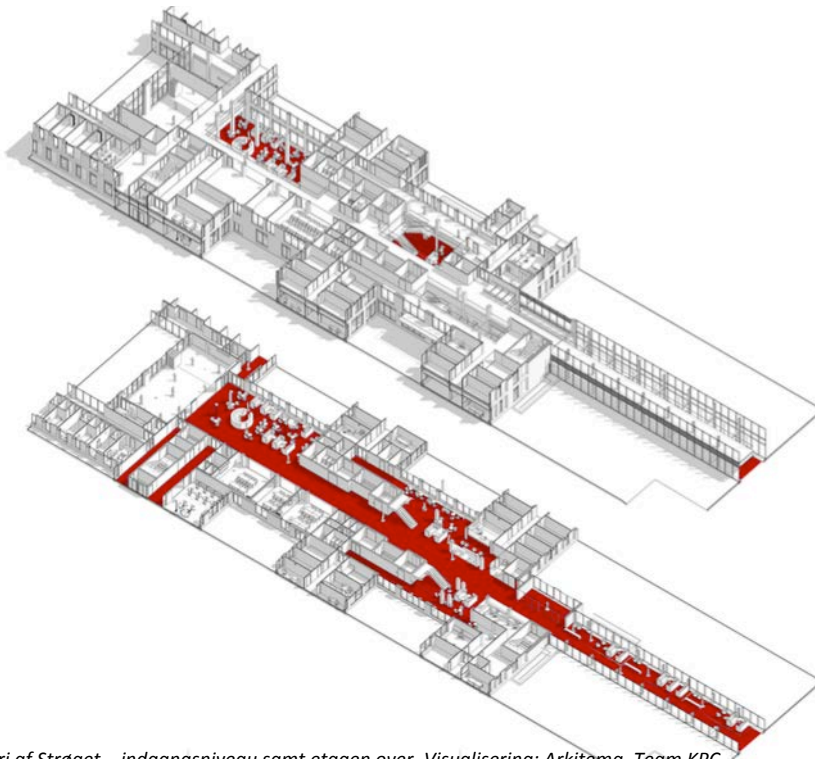

Opholds- og caféområde i bunden af Strøget. Visualisering: Arkitema, Team KPC

Arkitekturen

Strøget udformes som et rumligt og højloftet fordelings- og opholdsareal, hvor der er gode lys- og luftforhold, og hvor det er behageligt at opholde sig. Når man bevæger sig igennem Strøget og det tværgående gangparti, passerer man de mange lysgårde i bygningskomplekset. Der er således løbende kig til det fri, og der vil også være adgang til flere gårdrum. Fra indgangen vil man kigge frem mod glaspartiet, der afskærmer multihallen i bunden af Strøget. Rummet vil alt i alt være domineret af et markant lysindfald. Der henvises i øvrigt til diverse bilag (Projektmappe Team KPC samt særskilt tegningsmateriale).

Isometri af Strøget – indgangsniveau samt etagen over. Visualisering: Arkitema, Team KPC

Rammer og krav

Skitseforslaget skal indeholde et forslag til et stedsspecifikt kunstprojekt i Strøget og det tværgående gangparti. Projektet skal realiseres sideløbende med byggeriet, hvilket giver god mulighed for, at der i kunsten indgår bygningsintegrerede elementer. Der kan i kunsten fx arbejdes med udskiftning af materialer på vægge, lofter, gulve og/eller, at kunsten kan tænkes ind i glasflader, lysinstallationer mv. Der kan endvidere arbejdes med inventar – bearbejdning af siddefunktioner og belysning.

Kunsten skal favne mangfoldigheden – de forskellige afdelinger, typer af patienter og forløb. Kunsten bør tænkes i form af et hovedgreb – et samlet projekt, der ”tager imod” og kan være med til at sammenbinde området og skabe identitet. Med markante nedslag i udvalgte områder kan projektet endvidere bidrage med identifikations- og

stedmarkører, der også strækker sig ud i det tværgående gangparti mod sengeafsnittene. Kunsten må gerne overskride grænserne for det forventelige og skabe øget oplevelse og attraktion i Strøget. Indgangspartiet (eksteriør) kan eventuelt inddrages, hvis det giver mening for projektet. Dette er dog ikke et krav.

Det er et krav til kunsten, at den skal udvise forståelse for og imødekomme Nyt Psykiatrisk Center som kontekst og brugernes særlige vilkår og betingelser.

Det er ligeledes et krav, at kunsten forholder sig til Strøgets funktionalitet og udviser omtanke for forhold som færdsel, belysning og inventar.

Kunsten skal endeligt tage højde for, at der i et hospital er et væsentligt behov for hygiejne.

Kunsten skal være udført i solide materialer, der kræver et minimum af vedligeholdelse, og som er modstandsdygtige overfor slid.

I forbindelse med den planlagte briefingdag (se side 9) vil rammer og krav blive præciseret, og der vil blive mulighed for dialog med både arkitekter og brugergruppe.

Tids- og realiseringsplan for byggeaktiviteter

Der henvises til bilag 9.

Farve- og wayfindingstrategi

Kunsten kan bidrage til wayfinding gennem stedmarkerende elementer. Dette er dog ikke et krav. Farver på overflader, der bl.a. kan understøtte koncept for wayfinding fastlægges i de efterfølgende projektfaser i et samarbejde mellem arkitekter, brugere og – hvis relevant – eventuelt kunstner.

Honorar for deltagelse i konkurrence

Skitseforslaget honoreres med 75.000 kr. ex moms, som udbetales ved aflevering af skitsen. Udvælges skitsen til realisering, indgår de 75.000 kr. ex moms i det samlede kunstnerhonorar. Skitse materialet tilhører kunstneren.

Økonomi for udførelse af kunstprojekt

Kunstprojektet skal kunne udføres inden for et samlet budget på 3.000.000 kr. ex moms, alt inklusiv. Team KPC stiller ingeniør- og arkitekturrådgivning til rådighed v. Grontmij A/S og Arkitema A/S.

Budget

Der skal udarbejdes et budget for kunstopgavens realisering på grundlag af overslagspriser og erfaring. Budgettet skal indeholde kunstnerhonorar samt alle arbejder og leverancer i forbindelse med realiseringen. Det vil sige udgifter til

materialer, leverancer, håndværkere og evt. praktisk medhjælp. Budgettet skal også indeholde kunstnerens forventelige udgifter til med rejser og ophold i forbindelse med møder og tilsyn.

Der skal i budgettet afsættes 15% af udgifterne til materialer, leverancer og håndværkere til uforudsete udgifter. Der skal ikke beregnes uforudsete udgifter af kunstnerhonorar og evt. praktisk medhjælp og rejseudgifter. Budgettet skal være ex moms.

Forslagets omfang og aflevering

De deltagende kunstnere skal senest **onsdag den 15. april 2015 kl. 12.00** aflevere følgende materiale både digitalt og fysisk:

- Skitseforslag, der tydeligt illustrerer projektet
- En beskrivelse af de kunstneriske overvejelser i forbindelse med forslaget.
- En beskrivelse af materialer og de anvendte teknikker
- Et budget for kunstprojektets realisering

Materialet skal afleveres i både papirudgave og digital form.

Materialet skal fremsendes med post eller afleveres personligt til:

Projektafdelingen for Det Nye Universitetshospital (DNU)

Region Midtjylland

Hedeager 3, 1. sal

8200 Aarhus N

Att. Lene Stadil (mail: Lene.Stadil@dnu.rm.dk)

Skitsepræsentation

Forslagene præsenteres onsdag den 22. april 2015 i Aarhus indenfor tidsrummet 8.00-16.00 (nærmere info følger).

Hver kunstner har en time til rådighed: 30 min til præsentation og 30 min til at besvare spørgsmål fra bedømmelsesudvalget. Til præsentationen er det tilladt at medbringe mock-up eller modeller, hvis det ønskes. Eventuelle modeller kan opstilles forud for præsentationen efter aftale med konkurrencesekretæren.

Bedømmelse

Der nedsættes et bedømmelsesudvalg, der bedømmer forslagene og udpeger en vinder. Udvalgets beslutning vil forventeligt foreligge ultimo april 2015.

IN SITU vil fungere som konkurrencesekretær for bedømmelsesudvalget. Se kontaktdata nedenfor.

Vinderforslaget indstilles til udførelse og kontrakt indgås med kunstneren. Eventuelle tilretninger af projektet finder sted i dialog og samarbejde med regionen og Team KPC.

Bedømmelsesudvalget kan vælge ikke at udpege et konkurrenceforslag til udførelse.

Briefingdag

Der afholdes en fælles briefingdag på AUH Risskov, hvor projektet præsenteres, og de deltagende kunstnere får mulighed for at stille spørgsmål til arkitekter og brugere. Datoen for dette møde udmeldes senest tirsdag den 27. januar 2015 kl. 12.00.

Spørgsmål

Spørgsmål kan i løbet af skitsefasen stilles pr. mail til konkurrencesekretæren. Sidste frist for fremsendelse af spørgsmål er den 1. april 2015. Besvarelser på spørgsmål vil ske løbende, og alle spørgsmål og besvarelser vil være tilgængelige i konkurrencemappen.

Konkurrencens tidsplan

26. januar 2015:	Udsendelse af konkurrenceprogram samt adgang til konkurrencemappe på Dropbox
Februar 2015:	Briefingdag på AUH Risskov
1. april 2015:	Frist for fremsendelse af spørgsmål vedr. konkurrencen
15. april 2015:	Frist for aflevering af skitseforslag
22. april 2015:	Skitsepræsentation
Ultimo april 2015:	Forventet meddelelse til konkurrencedeltagerne om resultatet af konkurrencen

Bilag og baggrundsmateriale

Baggrundsmateriale, tegningsmateriale mm. vil løbende blive uploadet i konkurrencemappen på Dropbox. Invitation til denne folder udsendes d. 26. januar 2015. Mappen vil ved konkurrencens start indeholde:

- Bilag 1: *Kunststrategi Nyt Psykiatrisk Center, Aarhus Universitetshospital, Skejby (2014)*
- Bilag 2: *Kunststrategi for DNU i Aarhus (2010)*
- Bilag 3: *Projektmappe - Det tilbudte løsningsforslag vedr. design, projektering, anlæg og opførelse af Nyt Psykiatrisk Center i DNU (Team KPC 2014)*
- Bilag 4: Plantegning, Strøget og tværgående gangparti
- Bilag 5: Isometri, Strøget
- Bilag 6: Snit, Strøget
- Bilag 7: Snit, tværgående gangparti, nordlige del
- Bilag 8: Snit tværgående gangparti, sydlige del
- Bilag 9: Tidsplan for byggeaktiviteter (føjes til Konkurrencemappen hurtigst muligt)

Kontaktoplysninger

IN SITU fungerer som sekretær for konkurrencen. Spørgsmål og henvendelser skal derfor rettes til kunstkonsulent Trine Møller Madsen på trine@insitu.dk eller 26136436.